

УДК.: 619:616-08:618.14-002:618.7:636.22/.28

Корейба Л.В., Голуб А.А., Мельник Ю.О.

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ПІСЛЯРОДОВИХ ЕНДОМЕТРИТИВ У
КОРІВ**

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Koreyba L.V., Golub A.A., Melnyk U.O.

**EFFICIENCY OF TREATMENT OF POSTPARTUM ENDOMETRITIS IN
COWS**

Dnipropetrovsk State Agro-Economical University

Анотація: *Встановлено, що післяродові ендометрити у корів реєструвались на 7 – 8-у добу після родів і перебігали у катаральній (68,6 %), катарально-гнійній (31,4 %) та гнійній (10 %) формах запалення.*

Застосування гормонально-вітамінного препарату Міметону у лікуванні післяродового катарального ендометриту сприяло припиненню ознак захворювання і одужання корів на 7-му добу лікування.

Комплексне застосування естрофану, окситоцину, тетравету, йодофоаму, іхглюковіту та катозалу у лікуванні корів хворих на післяродовий катарально – гнійний та гнійний ендометрит скорочує курс лікування та веде до скорочення терміну від отелення до запліднення, що в свою чергу сприяє скороченню кількості днів неплідності та індексу заплідненості.

Ключові слова: *корови, післяродовий катаральний, гнійно-катаральний і гнійний ендометрит, комплексне лікування, етіотропна, патогенетична та симптоматична терапія.*

Abstract: *Established that postpartum endometritis in cows registered on the 7 - 8 day after calving and occur in catarrhal (68,6 %), catarrhal-purulent (31,4 %) and purulent (10 %) forms of inflammation.*

The use of hormono-vitaminouse drug Mimeton for the treatment of postpartum catarrhal endometritis helped to cease the signs of illness and recovery of the cows on the 7th day of treatment.

Complex usage of Estrofan, Oxytocin, Tetravit, Yodofoam, Ihhlyukovit and Catosal in the treatment of cows suffering from postpartum catarrhal - purulent and purulent endometritis shortens treatment time and leads to shorter period from calving to insemination, which in turn helps to reduce the number of days of infertility and the index of fertility.

Key words: *cows; postpartum catarrhal, catarrhal-purulent and purulent endometritis; complex treatment; etiotropic, pathogenetic and symptomatic therapy.*

Вступ. Післяродовий ендометрит – це запалення слизової оболонки матки, що виникає на тлі її травмування та інфікування за паталогічного перебігу родів і пуерперію.

Післяродовим ендометритом хворіють від 10,2 до 72,1 % корів, частіше захворювання реєструється в зимово-весняну пору року (21 – 39 %) [1, 3, 5, 6].

Причини масового прояву родових і післяродових ускладнень у корів молочного напрямку продуктивності пов'язуються з порушенням обміну речовин, через відсутність компенсації компонентів, що виділяються з молоком через неповноцінну годівлю і порушення умов утримання. Найбільш чутливими до захворювань є високопродуктивні корови, що зумовлено інтенсивним обміном речовин та високим рівнем метаболічних процесів у їх організмі. У високопродуктивних корів найчастіше виникають внутрішні хвороби та патологія репродуктивних органів [6].

Огляд літератури. Сучасні методи і засоби терапії корів, які хворіють на післяродовий ендометрит, використовуються в господарствах емпірично, без врахування мікробної асоціації, їх ролі в етіології процесу, а також їх чутливості до антибактеріальних засобів, внаслідок чого, значно подовжується термін і знижується ефективність лікування. Використання хіміотерапевтичних і антибіотичних препаратів призводить до подразнення слизової оболонки

матки, з'являються стійкі форми мікроорганізмів до антибіотику при тривалому його використанні [1, 2, 4, 7, 8].

Більшість авторів вважають, що високої терапевтичної ефективності при лікуванні корів, хворих післяродовими ендометритами, можна досягти при проведенні комплексної терапії, яка включає етіотропну, патогенетичну і симптоматичну. Тому лікування корів, хворих ендометритом має бути комплексним і спрямованим на нормалізацію обміну речовин та гормонального балансу, відновлення трофіки матки та звільнення її порожнини від патологічного ексудату, пригнічення життєдіяльності мікрофлори, а також відновлення структури та функції матки [7, 8].

Ефективне лікування післяродового ендометриту потребує використання нових комплексних препаратів протимікробної пролонгованої дії.

Вихідні дані і методи. Мета нашої роботи полягала у вивченні ефективності застосування гормонально-вітамінного препарату Міметону та комплексного застосування засобів етіотропної, патогенетичної та симптоматичної дії у лікуванні корів хворих на післяродові ендометрити.

Науково-виробничий дослід з вивчення ефективності комплексного лікування корів хворих на післяродовий ендометрит проводили в Пр-АТ «Агро-Союз» Дніпропетровської області.

Об'єктом досліджень слугували клінічно хворі корови голштинської породи чорно-рябої масті, в яких після отелення реєстрували післяродовий ендометрит.

Для постановки дослідів, тварини вводилися і приписувалися в дослідні групи для проведення лікування через 7 діб після отелення поступово, відразу ж після виявлення ознак захворювання. Так, було відібрано 27 корів хворих післяродовим катаральним, гнійно-катаральним і гнійним ендометритом.

Відповідно до схеми дослідів сформували три дослідні групи: 7 тварин у першій дослідній групі (катаральний ендометрит) та по 10 тварин у другій і третій (катарально-гнійний та гнійний ендометрит).

Лікування ендометриту у корів проводили в залежності від важкості перебігу за схемами традиційною в умовах господарства.

Для лікування корів з легким перебігом запального процесу у матці (перша дослідна група) застосовували Міметон – комплексний гормонально-вітамінний препарат пролонгованої дії двічі: на 1-у та 3-ю доби лікування.

Для нормалізації обмінних процесів у хворих на післяродовий катарально-гнійний та гнійний ендометрит корів (друга дослідна група) внутрішньовенно ін'єктували 40%-вий розчин глюкози у дозі 200 мл, 10% розчин кальцію хлориду у дозі 110 мл та Рінгер-Лактатний у дозі 400 мл; із засобів етіотропної терапії – «Фармазин-200» у дозі 20 мл внутрішньом'язово впродовж 5 діб, «Гістерозоль» 1раз на 7 діб внутрішньоматково; вітамінні препарати – «Інтровіт» у дозі 20 мл 1раз на 7 діб та «Катозал» 20 мл 1 раз на 7 діб.

Запропонована нами схема лікування ендометриту (катарально-гнійний та гнійний ендометрит) у корів третьої дослідної групи, передбачала застосування Естрофану у дозі 3 мл для регресії жовтого тіла вагітності та підсилення моторики матки (двічі, у першу та третю добу лікування), Окситоцину у дозі 50 ОД (двічі на добу), Тетравету у дозі 20 мл одноразово, Йодофоаму (одноразово внутрішньоматково у першу добу лікування), Іхглюковіту (у паравагінальну клітковину двічі, у 1-у та 3-ю доби лікування в дозі 20 мл) та Катозалу (одноразово у дозі 25 мл в першу добу лікування).

Лікування корів в залежності від важкості перебігу захворювання тривало від 3 діб до 3 тижнів.

Результати. Обговорення і аналіз. Контроль за перебігом післяродового періоду здійснювали шляхом проведення ранньої акушерської диспансеризації на 5 – 7-у добу після отелення.

Післяродові ендометрити у корів реєструвались на 7 – 8-у добу після родів і перебігали у катаральній (68,6 %), катарально-гнійній (31,4 %) та гнійній (10 %) формах запалення.

При проведенні акушерського дослідження хворих корів з метою постановки діагнозу на післяродовий ендометрит були виявлені характерні тій

чи іншій формі запалення виділення із статевої щілини білого кольору чи сірого кольору із жовтуватим або зеленуватим відтінком, сметаноподібної чи кашкоподібної консистенції з домішками гнійного ексудату.

Ректальною пальпацією встановлювали стан поверхні яєчників та матки. При цьому відзначали, що матка була гіпотонічною, цервікальний канал відкритий на 2 – 3 пальці; асиметричні роги дещо зміщені в черевну порожнину.

У корів першої дослідної групи із легким перебігом ендометриту загальні ознаки захворювання малопомітні. Температура тіла, частота пульсу та дихання у дослідних корів знаходились у межах норми, апетит збережений.

При проведенні дослідів по вивченні ефективності лікування отримали результати при аналізі яких можна зробити висновки, що при своєчасному виявленні ендометриту у корів першої дослідної групи та проведенні лікування із застосуванням Міметону, характерні ознаки захворювання зникали на 7-му добу.

Корови першої дослідної були запліднені за першого (57,2 %) та другого (42,8 %) осіменіння (табл.1).

Комплексне лікування корів, хворих на післяродовий гнійно – катаральний та гнійний ендометрит вдосконаленою нами схемою має значні переваги по відношенню до традиційної схеми лікування впровадженої в господарстві. Так, тривалість лікування корів 2-ї дослідної групи хворих на післяродовий катарально-гнійний та гнійний ендометрит складала 16 діб. За другого та третього осіменіння було запліднено лише 7 (70 %) корів.

Критерієм оцінки порівняльної ефективності вказаних схем слугував відсоток заплідненості тварин в першу охоту (табл. 1).

У корів 3-ї дослідної групи із застосуванням Естрофану, Окситоцину, Іхглюковіту, Тетравету, Йодофоаму та Катозалу курс лікування в середньому становив 12 діб, а заплідненість після першого, другого та третього осіменіння – 90 %.

Таблиця 1.

**Порівняльна ефективність схем лікування післяродових ендометритів
в залежності від заплідненості тварин в першу охоту**

Групи тварин	Кількість тварин	Заплідненість						Кратність осіменінь
		1-е осімен.		2-е осімен.		3-є осімен.		
		п	%	п	%	п	%	
1	7	4	57,2	3	42,8	–	–	2
2	10	–	–	3	30	4	40	2
3	10	1	10	6	60	2	20	3

Отже, комплексне застосування Естрофану, Окситоцину, Тетравету, Йодофоаму, Іхглуковіту та Катозалу у лікуванні корів хворих на післяродовий катарально – гнійний та гнійний ендометрит скорочує курс лікування та веде до скорочення терміну від отелення до запліднення, що в свою чергу сприяє скороченню кількості днів неплідності та індексу заплідненості.

Висновки.

1. В умовах приватного акціонерного підприємства «Агро-Союз» Дніпропетровської області серед патології післяродового періоду у корів має значне поширення післяродовий ендометрит спричинений травмуванням та інфікуванням родових шляхів під час патологічних родів.

2. Післяродові ендометрити у корів реєструвались на 7 – 8-у добу після родів і перебігали у катаральній (68,6 %), катарально-гнійній (31,4 %) та гнійній (10 %) формах запалення.

3. Застосування гормонально-вітамінного препарату Міметону виявило високу ефективність у лікуванні післяродового катарального ендометриту і забезпечило 100 % одужання корів.

4. Схема комплексного лікування післяродового ендометриту із застосуванням таких препаратів як: Естрофан, Окситоцин, Іхглуковіт, Тетравет, Йодофоам, Катозал забезпечує 90 % одужання тварин, сприяє скороченню терміну від отелення до запліднення і кількості днів неплідності та індексу заплідненості.

Література

1. Вельбівець М.В. Післяродовий ендометрит у корів: поширення, деякі питання патогенезу та лікування: автореф.дис... - канд. вет. наук. – Х., 1996. – 21 с.
2. Боднар О.О. Ефективність різних методів введення енрофлоксацину при лікуванні корів за гнійного ендометриту Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України /Редкол.: Д.О.Мельничук та ін.. – К., 2009. Вип. 136. – С. 35 – 39.
3. Гришко Д.С. Лекції з ветеринарного акушерства: Навчальний посібник. – Х.: Прапор, 2003. – 400 с.
4. Керничний С.П. Вплив комплексної терапії на імунний статус корів, хворих на хронічний гнійно-катаральний ендометрит. – Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України /Редкол.: Д.О.Мельничук та ін.. – К., 2009. Вип. 136. – С. 203 – 206.
5. Корейба Л.В., Макєва, Золотоноша К.М. Поширення акушерської патології у корів голштинської породи в умовах приватного акціонерного товариства «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області [Л.В. Корейба] // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: Збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. Х.: РВВ ХДЗВА., 2015. – Випуск 30, ч. 2 «Ветеринарні науки» – С. 78 – 82.
6. ЦИТ: 415-197. Корейба Л.В., Спіцина Т.Л., Голуб А.А., Головка Ю.О., Жижина П.М. Прогнозування акушерсько-гінекологічної патології у високопродуктивних корів за біохімічними показниками крові / Научные труды SWorld. – Выпуск 4(41). Том 13. – 2015. — С. 47 – 52.
7. Олейник А.В. Этиология, профилактика и лечение при эндометритах у коров /Ветеринария, №8. – С. 6 – 8.
8. Чупрын С.В., Михалев В.И. Комплексная терапия коров при послеродовом эндометрите /Ветеринария, №2. – С. 48 – 50.